

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 2 FÉVRIER 1922.

Proposition de loi abrogeant l'article 298 du Code civil.

DÉVELOPPEMENTS

MESSIEURS,

L'article 298 du Code Civil, en créant un empêchement au mariage entre l'époux condamné pour adultère et son complice, avait pour portée théorique de prévenir des écarts en ôtant à jamais l'espoir de les légitimer.

En réalité, cette disposition qui est, dans la pratique, restée vaine au regard de la conception qui lui avait donné naissance, n'a eu d'autre résultat que de provoquer un trouble social beaucoup plus grand que celui auquel elle voulait parer.

Elle n'apparaît plus aujourd'hui que comme une mesure de représaille contre l'époux coupable et son complice, mesure qui leur est imposée au détriment de la moralité dans la société.

L'ordre social commande, en effet, de mettre tout en œuvre pour offrir aux unions irrégulières les moyens de se régulariser. L'article 298 va nettement à l'encontre de cette conception, en ce qu'il oblige à rester hors la loi civile des êtres qui, après le divorce, ont estimé devoir continuer à lier leur vie.

Souvent l'interdiction inscrite dans l'article 298 permet au séducteur de ne pas remplir vis-à-vis de celle qu'il a détournée de ses devoirs conjugaux les obligations qui lui incombent.

Mais ce n'est pas seulement l'époux coupable et son complice auxquels l'empêchement fait injustement tort. N'est-il pas immoral, en effet, en même temps que cruel, de frapper irrémédiablement de la tare qui s'attache à la qualité d'enfant naturel, ceux qui naîtraient d'une union de cette sorte persistant après un divorce?

Il est à remarquer, du reste, que cet empêchement est simplement prohibitif.

Si l'officier de l'état civil a omis d'exiger une copie authentique du jugement prononçant le divorce, et qu'il a été, malgré la prohibition de la loi, procédé aux for-

malités du mariage, celui-ci subsiste et produit ses effets. Il en résulte donc que ce sont les officiers de l'état civil qui sont, en dernière analyse, maîtres du sort des intéressés.

Il importe de régulariser cette situation.

En France, la prohibition stipulée par l'article 298 du Code Civil a été abrogée par la loi du 15 décembre 1904.

JULES MATHIEU.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 2 FEBRUARI 1922.

Wetsvoorstel tot intrekking van artikel 298 van het Burgerlijk Wetboek.

TOELICHTING

MIJNE HEEREN,

Artikel 298 van het Burgerlijk Wetboek, door het invoeren van een beletsel tegen het huwelijk tusschen een echtgenoot veroordeeld wegens overspel en zijn medeplichtige, had theoretisch ten doel, de misstappen te voorkomen met hun voor altijd de hoop te ontnemen ze wettelijk goed te maken.

Deze bepaling, die in de practijk zonder gevolg is gebleven met het oog op het begrip dat daartoe aanleiding gaf, had eigenlijk geen anderen uitslag dan het veroorzaken van eene stoornis in de maatschappij, veel erger dan deze welke zij daardoor wilde beletten.

Zij komt ons tegenwoordig nog enkel voor als een strafmaatregel tegen den schuldigen echtgenoot en zijn medeplichtige, maatregel die hun wordt opgelegd ten nadeele van de zedelijkheid in de maatschappij.

Ter wille van de sociale orde moet inderdaad alles in het werk gesteld worden om aan de ongeregelde betrekkingen de middelen te verschaffen zich in regel te stellen. Artikel 298 is rechtstreeks in strijd met dit begrip, daar het menschen die, na de echtscheiding, oordeelden dat zij moesten voortgaan hun leven te binden, verplicht buiten de burgerlijke wet te blijven.

Het verbod, in artikel 298 vervat, laat dikwijls den verleider toe, niet zijn plicht te volbrengen tegenover degene die hij van hare huwelijksplichten heeft afgetrokken.

Doch niet alleen de schuldige echtgenoot en zijn medeplichtige worden door dit beletsel onrechtvaardig benadeeld. Is het inderdaad niet immoreel, en tevens wreedaardig, onverbiddelijk de schande, die aan de hoedanigheid van natuurlijk kind verbonden is, te werpen op de kinderen gesproten uit een dergelijke vereeniging, die voortduurt na de echtscheiding?

Er dient overigens opgemerkt te worden dat dit beletsel slechts verbiedend is.

Zoo de ambtenaar van den burgerlijken stand heeft nagelaten een authentiek afschrift te eischen van het vonnis, dat de rechtscheiding uitspreekt, en zoo er, ondanks het verbod van de wet, werd overgegaan tot de formaliteiten van het huwelijk, blijft dit bestaan en is het volkomen geldig. Daaruit volgt dus dat de ambtenaren van den burgerlijken stand, ten slotte, meester zijn over het lot der belanghebbenden.

Deze toestand moet geregeld worden.

In Frankrijk werd het verbod, vervat in artikel 293 van het Burgerlijk Wetboek, uitgetrokken door de wet van 13 December 1914.

JULES MATHIEU.

Annexe 46

(1)

[N° 46.]

ANNEXE AU N° 46.

BIJLAGE TOT N° 46.

PROPOSITION DE LOI
abrogeant l'article 298 du Code civil.

WETSVOORSTEL
tot intrekking van artikel 298 van
het Burgerlijk Wetboek.

ARTICLE UNIQUE.

EENIG ARTIKEL.

L'article 298 du Code civil est
abrogé.

Artikel 298 van het Burgerlijk
Wetboek wordt ingetrokken.

Jules MATHIEU,
Eugène SOUDAN,
Maurice LEMONNIER,
Joseph PIERCO,
J. DESTREE,
Édouard PÉCHER.